

Opavou i Těšínem — a jehož vojska přišla nyní k nám, do naší svobodné Prahy, aby nám pomohla dorazit nepřítele, zabezpečiti svobodu, očistit zemi úplně od německého neřádu a háchovské zrady. Je smazán Mnichov, je znovu vzkríšena republika, je osvobozena Praha, v první řadě díky našemu velikému východnímu spojenci!

Na dnešním triumfu osvobozené Prahy a republiky mají tedy naši ruští přátelé největší zásluhu. Přišli k nám až od Volhy a z Kavkazu, poli velikých bitev, cestou krve a nesmírných obětí, draze platíce svými životy za každou stopu osvobozené slovanské půdy. Vzpomeňme na jejich vítězství pod Moskvou v zimě 1941, jež zkrížilo plány kata Heydricha, hrozícího vyhubit, zotročit a rozehnat český národ! Vzpomeňme na slavný Stalingrad, který znamenal historický obrat velké války a přinesl nám jistotu vítězství a osvobození! Vzpomeňme na vítězný ruský pochod přes Dněpr, Karpaty i Vislu, jehož vítěznou apothosou bylo dobytí Berlína — tento signál k pražskému národnímu povstání. Přišli k nám Rusové, naši slovanští bratři, naši spojenci a přátelé nejvěrnější, nejudatnější bojovníci protihitlerovské války, spasitelé lidské civilizace, osvoboditelé slovanských národů a porobené Evropy — přišli k nám ti, jimž právem náleží vavřín nesporných vítězů této veliké války!

Tiskneme Vás na svá srdce ruští bratři — osvoboditelé! S radostí a nadšením vítáme Vás v naší staroslavné Praze, děkujeme Vám hluboce za všecku Vaši pomoc v našem boji, skláníme se v pohnutí před oběťmi z Vašich řad, padlými v boji za naši svobodu! Zdravíme Vaše slavné prapory, jež vlají nad Berlínem a dnes září v slunci naší Prahy! Pozdravujeme Vaši velikou Rudou armádu, toto vojsko vítězství a slávy!

Ať žije slovanská Moskva, veliké Rusko a mohutný Sovětský svaz!

Ať žije slavná Rudá armáda a veliký maršál Stalin!

Ať žijí naši anglo-američtí spojenci a všechny svobodomylovné národy, jež přispěli k ruskému vítězství nad hitlerovskou tyraní a k našemu osvobození!

Ať žije svobodná Praha a osvobozená Československá republika!

AÚD KSČ Praha. Fond 34, složka 43, čís. 22.195—22.198. Záznam vysílání.

[270]

1945, 9. květen. Praha. — *Provolání České národní rady k pracujícím lidu, aby svou prací pomohl co nejrychleji odstranit následky války.*

Česká národní rada žádá všechny zaměstnance služeb dopravních, totiž železničáře, poštovní zaměstnance, elektrikáře, obecní zaměstnance, dále zaměstnance oborů potravinářských, jako jatek, pekáren, hostinských, řemeslných a stavebních živností, aby umožnili návrat k mírovému hospodářství, aby nastoupili práci.

Po vyrabování, zpustošení a zničení našich dopravních, technických a stavebních prostředků musíme se vynasnažiti, abychom přes všechny obtíže dosáhli řádného a pravidelného provozu a zabezpečili tím řádný chod podniků z důvodů vojenských i hospodářských.¹

¹ Tentýž den vydalo ministerstvo vnitra se souhlasem České národní rady pokyny k zabezpečení veřejného i soukromého majetku: „1. Upozorňuje se, že osoby, které budou musiti skládati účty ze svého obohacení za války, nebo budou zodpovídati nebo svým majetkem ručiti za škody u nás páchané, budou se snažiti o převody majetkové i jiné ukrývání nebo vývoz majetku. Těmto snahám nechť národní výbory, úřady a orgány veřejné v mezích své pravomoci důrazně zabrání.

2. Národní výbory nechť povolají v součinnosti s okresními a státními policejními úřady potřebný počet vhodných osob k zesílení státní i místní bezpečnostní služby. Na povolané osoby vztahují se předpisy zákona o obraně státu, týkající se osob, povolaných k válečným úkolům.

Ostatní obyvatelstvo žádáme, aby pomáhalo při likvidování následků války a aby zejména Praha měla co nejdříve mírový vzhled.

Dokažte tím, že přes námahy boje, utrpení a strádání jste ochotni splnit své poslání při budování nového státu a nového života.

ČNR.

SÚA Praha. Pražské povstání, inv. j. 35. Koncept.

[271]

1945, (10.) květen. Čechy. — Provolání vojáků a důstojníků 1. čs. armádního sboru v SSSR s projevy díky Rudé armádě a Sovětskému svazu za pomoc v národně osvobozovacím boji českého a slovenského lidu.

Ať žije Rudá armáda — osvoboditelka!

O B Č A N Ě !

Jsme svobodni. Němečtí vetřelci, kteří se u nás po šest roků roztahovali a vykrádali naši zemi, jsou zničeni, fašistické Německo je rozbito a leží v prachu.

Rudá armáda nám přinesla svobodu!

Nejmodernější armáda světa, statečná sovětská vojska, která tři roky vedla — spolu se spojenci — souboj s celou hitlerovskou vojenskou mašinou, zasadila německým okupantům poslední drtivé údery. Němci, kteří si chtěli podmanit celý svět a kteří chtěli slovanské národy proměnit ve své otroky, jsou poraženi; všechny země, do kterých nacistická bestie zakousla svoje zuby, svobodně oddychly. Osvobozena jest i naše drahá vlast, Československá republika a její srdce — matička Praha. Hrdinní Rudoarmějci přišli do našeho kraje, do našich dědin a měst, i do Prahy. Vyhnali německé okupanty a očistili naši zemi, abychom mohli vybudovat novou, svobodnou a nezávislou, skutečně demokratickou republiku, stát dvou rovnoprávných národů Čechů a Slováků, kteří budou svorně spolupracovat na vybudování lepšího a šťastnějšího života!

Náš spojenec — Sovětský svaz.

To všechno je zásluha Sovětského svazu a jeho spojenců a jsme šťastni a hrdi, že Sovětský svaz stojí po našem boku a skutky nám dokazuje svoje přátelství. Naše spojenectví se Sovětským svazem bylo vyjádřeno již ve smlouvě o přátelství a vzájemné pomoci s SSSR z roku

3. Nejen majetek veřejný a soukromý majetek český, nýbrž v našem zájmu i majetek německý budiž uchráněn před zkázou a zničením, a kde třeba, zajištěn.“ [SÚA Praha. Pražské povstání, inv. j. 15.]

V těchto směrnících je již otupeno jejich původní revoluční ostří. V návrhu nařízení ČNR, které bylo připraveno již za povstání, avšak nevešlo v život, se otevřeně mimo jiné říkalo: „Kdo by proti tomuto nařízení jednal a osobně se obohatil, bude trestán a ve zvláště těžkých případech propadá trestu smrti.

Ve všech podnicích provedou se okamžitě soupisy majetku movitého i nemovitého, zásob zboží, výrobků, polotovarů i surovin za účasti členů závodních rad.“ [Podtrženo editory. SÚA Praha. Pražské povstání, inv. j. 35.]

Současně téhož dne pod tlakem revolučních živlů musila Česká národní rada vydat prohlášení, zakazující odzbrojovat bojovníky z barikád a příslušníky Revolučních gard. V prohlášení, jež bylo namířeno proti snahám buržoazních představitelů, se pravilo: „Zakazujeme jakékoliv odebrání zbraní barikádovým bojovníkům a příslušníkům revolučních gard.

Kdo tento zákaz poruší, bude pohnán k zodpovědnosti.

Nařizujeme, aby bojovníkům z barikád a příslušníkům revolučních gard, označených bílou páskou s červenými písmeny RG (revoluční garda), byly přidělovány lehké zbraně a střelivo, přejímané od kapitulujících Němců.

Porušení tohoto nařízení bude přísně stíháno.“ [SÚA Praha. Pražské povstání, inv. j. 27.]